

Lausunto

31.10.2019

19/819

Eduskunnan hallintovaliokunta

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi, HE 18/2019 vp

Valtiovarainministeriön lausunto eduskunnan hallintovaliokunnalle hallituksen esityksestä laiksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnan hallintovaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä maahanmuuttohallinnossa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Valtiovarainministeriö lausuu seuraavaa.

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (tiedonhallintalaki, 906/2019) tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2020. Tiedonhallintalaki on uusi julkisen hallinnon tiedonhallintaa koskeva yleislaki, jossa säädetään siitä, miten tietoja tulisi käsitellä ja kuvata virkamiesorganisaatioissa. Tiedonhallintalaki uudistaa lainsäädäntöä kokoamalla yhteen sääntelyä julkisuuslaista, arkistolaista sekä tietohallintolaista ja se velvoittaa organisaatioilta tiedon elinkaarenhallinnan perusvaatimusten kuvantamista ja julkistamista yhtenäisenä kokonaisuutena.

Valtiovarainministeriö toistaa osin aiemmin esiin tuomiaan asioita ja kiinnittää huomiota siihen, että tiedonhallintalain mukaisia tiedonhallintayksikön ja viranomaisen velvollisuuksia ja vastuita ei ole hallituksen esityksen luonnoksessa huomioitu riittävällä tavalla. Valtiovarainministeriö pitää tärkeänä sitä, että lainsäädännössä selkeästi kuvataan, mihin tietovarantoihin viranomaisten tiedot tallennetaan. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan muutos esitykseen on tehtävä asiakirjajulkisuuden selkeäksi toteuttamiseksi sekä tiedonhallintalaissa säädettyjen vastuiden kohdentamiseksi tiettyyn lakiehdotuksessa mainittuun viranomaiseen. Tietosuoja- ja salassapitosääntelyn näkökulmista on tiedettävä asiakirjoja ja niihin sisältyviä henkilötietoja käsiteltäessä, mikä viranomainen on toimivaltainen päättämään asiakirjojen antamisesta ja toisaalta vastuussa asiakirjojen käsittelystä.

Ehdotetussa muodossa yhteisrekisterinpitäjyyttä koskeva sääntely on omiaan aiheuttamaan sekaannuksia asiakirjojen käsittelyä koskevan sääntelyn soveltamiseen maahanmuuttohallinnossa. Sääntely voidaan selkeyttää säätämällä selkeästi lakiin ne tietojärjestelmät tai tietovarannot, missä mitään lain soveltamisalaan kuuluvaa tietoa käsitellään.

Esityksen 16 §:ssä säädetään *tietojen poistamisesta*. Tältä osin on syytä kiinnittää huomiota siihen, mitä poistamisella tarkoitetaan, mistä tiedot poistetaan ja mitä tiedoille sen jälkeen tehdään. Tietosuoja-asetuksen 5 (1) artiklan e) alakohdan mukaan henkilötietoja voidaan säilyttää pidempiä aikoja, jos henkilötietoja käsitellään ainoastaan yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti edellyttäen, että tässä asetuksessa vaaditut asianmukaiset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet on pantu täytäntöön rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtiovarainministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 28
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

valtiovarainministerio@vm.fi

Tietojen arkistoinnista (18 §) esitetään säädettäväksi: *"arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista säädetään erikseen"*. Pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan muotoilulla tarkoitettaisiin sitä, mitä voimassa olevassa arkistolaissa (831/1994) tai sen nojalla säädetään. Lisäksi perusteluissa on viitattu tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan e) alakohtaan. Valtiovarainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että pelkästään arkistolaki ja siihen viittaaminen eivät muodosta riittävää säädöspohjaa asiakirjahallinnolle. Esityksestä ei käy myöskään ilmi se, kuka toimii arkistonmuodostajana yhteisrekisterinpidon tilanteessa.

Lainsäädäntöneuvos,
ICT-johtajan sijaisena

Sami Kivivasara